

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

№ 2508-18

14.12. 2015 г.

УТВЪРЖДАВА
МИНИСТЪР НА
ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
ДЕСИСЛАВА ГАНЕВА

ОБЩА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПАЗАРА НА ВИНО

Представяне на програма за подпомагане

**НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОДПОМАГАНЕ
НА ЛОЗАРО-ВИНАРСКИЯ СЕКТОР НА БЪЛГАРИЯ
ЗА ВИНАРСКИТЕ 2014 – 2018 ГОДИНИ**

Основание за представяне: Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007

ВЪВЕДЕНИЕ:

Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор на България за винарските 2014-2018 години се представя на Европейската Комисия в съответствие с Глава II, Раздел 4 от Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕО) № 922/72, (ЕО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 и във връзка с чл. 2 от Регламент (ЕО) № 555/2008 на Комисията от 27 юни 2008 г. относно определяне на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 479/2008 на Съвета относно общата организация на пазара на вино по отношение на програмите за подпомагане, търговията с трети страни, производствения потенциал и проверките в лозаро-винарския сектор (ОВ, L 170 I от 30 юни 2008г.).

Програмата за подпомагане е разработена съвместно с междупрофесионалните организации в лозаро-винарския сектор в България и с Държавен фонд „Земеделие“ чрез консултации в Изпълнителна агенция по лозата и виното – официалния контролен орган на министъра на земеделието и храните и администратор на мерките за подпомагане в сектора, съгласно разпоредбите на Закона за виното и спиртните напитки (Обн., ДВ, бр. 45 от 15.06.2012 г., в сила от 16.09.2012 г.).

Проведените консултации отчитат изключителната подкрепа за лозаро-винарския сектор за периода 2009 – 2013 г. в областта на „Преструктурирането и конверсията на винени лозя“ и слабия интерес към останалите мерки за подпомагане. Програмата трябва да бъде продължена за следващия период, като бъдат включени и нови мерки за подпомагане.

За да се поддържа определената рамка трябва да бъде направено разграничение между Националната програма и Програмата за развитие на селските райони, с цел подпомагане на лозаро-винарския сектор, предвид неговото икономическо значение за земеделието в България.

ОБЩА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПАЗАРА НА ВИНО

Представяне на

Национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор на България за
винарските 2014-2018 години

Б. ФИНАНСОВИ ГОДИНИ 2014 - 2018

Държава членка: България

Период: 2014-2018 г.

Дата на представяне 26.11.2015 г.

Номер на ревизия: 3

Ако са поискани изменения от Комисията изменения от държавата членка

А. Описание на предложените мерки, както и техните цели в количествено измерение

а) подпомагане по схема за единно плащане съгласно член 103о

Введено в програмата за подпомагане: не

б) популяризиране в съответствие с член 103п

Введено в програмата за подпомагане: да, ако да:

Описание на предлаганите мерки:

С мярката се цели увеличаване на пазарите на трети страни на вина с произход от България чрез въвеждане на система от мерки, които насърчават увеличаване на търсенето на качествени вина.

Тази мярка е приложима за вина със:

- защитено наименование за произход (ЗНП) или,
- защитено географско указание (ЗГУ) или,
- за сортови вина без ЗНП/ЗГУ.

Процедура за подбор:

Процедурите, които ще предприемат българските власти, ще бъдат съгласно Регламент (ЕО) № 1308/2013 на Съвета и Регламент (ЕО) № 555/2008 на Комисията и в съответствие с насоките за прилагането на Националните програми за подпомагане в лозаро-винарския сектор на Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“.

Оценката и подбора на проекти за промоция в трети страни ще се основава на следната процедура:

А. Допустимост на заявлението – потвърждение, че приложенията включват всички изискуеми документи; проверка на съответствието на проекта с изискванията на чл. 4 от Регламент (ЕО) № 555/2008 на Комисията; наличие на доказателства за достатъчен технически и финансов капацитет; съразмерност на представения проект в сравнение с годишния оборот на кандидата Заявленията за предоставяне на финансова помощ с приложени съответстващи документи ще се подават в Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ), където ще се разглеждат от Централно управление на ДФЗ

Б. Оценката на проектите се извършва от Комисията за оценка на проектите по следните параметри:

- Целеви пазари и продължителност на проекта;
- Наличие на предишни проекти;
- Вид на дейността на заявителя (производител, търговец и др.);
- Продукти, предмет на промоцията – вина със ЗНП, ЗГУ или сортови вина без ЗНП/ЗГУ или комбинация от тях;
- Производителен капацитет: количество вина, пуснати на пазара: волеви марки на пазара;
- Маркетингов екип – състав, компетентност;
- Вид на друга финансова подкрепа за последните три години (ако има такава);
- Видове промоционални дейности на кандидата, проведени през последните три години (на всички пазари);
- Награди от международно значение;
- Данните в световен мащаб на пазара на вино за третата страна, предмет на промоцията;
- Наличие на контакти – вносител/дистрибутор в целевите пазари;
- SWOT анализ;
- Цели на проекта;
- Характеристика на пазарите и целевите групи;
- Очаквани резултати в края на проекта;
- Способност за своевременна реакция в случай на увеличение на търсенето;
- Методология, използвана за мониторинг на резултатите;
- Описание на вида на предлаганите действия;
- Доказателства за компетентността на отговорното за изпълнението на проекта лице;
- Бюджет

При оценката на проектите Комисията за оценка и подбор отчита и спазването на критериите, предвидени в чл. 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 555/2008 на Комисията:

а) съответствие между предложените стратегии и поставените цели;

б) качеството на предложените мерки;

в) вероятното им въздействие и успех в нарастване на търсенето на въпросните продукти;

г) гаранциите, че включените оператори са ефективни и имат достъп до необходимия технически капацитет, както и че цената на дейностите, които кандидатът възнамерява да осъществи сам, не надхвърлят нормалните пазарни равнища.

Системата за оценяване на проектите въз основа на точки за всеки критерий, както и определени финансови тавани за подадените проекти, ще бъде подробно разписана в националното законодателство за прилагане на Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор на България за винарските 2014-2018 години при зачитане на принципите на обосноваемост, стабилност, откритост и съгласуваност за нормативните актове в Република България.

В. Подбор на проектите – най-добро съотношение качество/цена, като се вземе предвид резултата от оценката по отношение на ефективност на разходи/ползи (показатели за оптимизиране на инвестициите, рентабилност на проекта) и възвращаемост на инвестицията.

Предимство ще ползват микро, малки и средни предприятия по смисъла на Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията, нови кандидати, които не са получавали финансова помощ в предходния период и кандидати, насочени към нова трета страна, за която не е получавано подпомагане в предходния период.

Финансирането на одобрените проекти ще се осъществява по еплата на договор между одобрения кандидат и Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ), който е компетентният орган за Република България.

Пазари, обект на мярката:

Континент	Приоритет	Държава	Възможност
Азия	Китай, Япония, Тайван, Сингапур, Виетнам, Тайланд	Южна Корея, Индия	
Африка	Алжир	Ангола	
Европа	Русия	Украйна, Казахстан, Беларус, Швейцария, Норвегия	
Северна Америка	САЩ	Канада, Мексико	
Южна Америка	Бразилия	Венецуела	

Включването на алтернативни пазари е възможно в рамките на програмния период.

Видове дейности:

Чл. 103и (3) от Регламент (ЕО) № 1234/2007	Дейност	Примери
а)	Връзки с обществеността, мерки за популяризиране или реклама, по-специално които изтъкват предметвата на продуктите от Общността, най-вече от гледна точка на качеството, безопасността на храните или грижата за околната среда	<ul style="list-style-type: none"> - Рекламни кампании – телевизионни и радио клипове, аудио-визуални материали, интернет, билбордове, обявление за дадено събитие и др.; - Рекламни материали; - Печатни рекламни издания; - Рекламни дейности в търговски обекти; - Организиране на срещи с вносителите, дистрибутори и др. търговци; - Организиране на посещения в България на заинтересовани представители от трети държави (търговци на дребно, сомелнери, туристически агенти, хотелски агенти, международни журналисти, отразяващи теми, свързани с вино); - Провеждане в трети държави на дни, посветени на вината на ЕС чрез покана на заинтересовани представители (търговци на дребно, сомелнери, туристически агенти, хотелски агенти); - Създаване на уеб сайтове за популяризиране и разпространение на информация; - Дегустации – представяне на продукта; - Посещения на винени туристически дестинации в България.
б)	Участия в мероприятия, панаири и изложения с международна значимост	Панаири и международни изложби, секторни или общи, насочени към специалистите или към потребителите.
в)	Информационни кампании	- Бизнес срещи между професионалистите и

	по-специално относно режимите на Общността, отнасящи се до наименованията за произход, географските указания и биологичното производство	потребителите: - Работни срещи, дегустации, семинари и др.
г)	Проучване на нови пазари, необходими за разширяване на възможностите за реализация на пазара	- Пазарни, икономически и технически проучвания; - Маркетингови проучвания.
д)	Проучване с цел оценка на резултатите от действията на мерките за популяризиране и информиране	- Изследвания за резултатите от действията за насърчаване на всеки пазар или проект изцяло; - Доклади относно мерките за насърчаване; - Одити на изпълнението на промоцията на всеки пазар или проект

Допустими разходи:

Допустимите разходи са тези, които покриват разходите за дейности, осъществявани от и за сметка на получателя (включително разходи за сметка на вносите или на представителя на бенефициента в третата страна) и са направени след датата на подписване на договора с ДФЗ и преди изтичането му.

Тези разходи са допустими само доколкото:

- Могат да бъдат проверени;
- Не включват разходи, вече включени в друга категория;
- Не се финансират от друга програма.

Например допустими разходи са:

- Разходи за изпълнение на действията по проекта, като такива свързани с наемане на щандове и оборудване, изготвяне на рекламни и информационни материали, включително дизайн и изработка, наемане на специализирани услуги;
- Други разходи за изпълнение на дейността, включително и тези, свързани с доставки и оборудване, използване на компютър, публикуване и разпространение;
- Командировъчни разходи – пътни, дневни и квартирни;
- Разходи за транспорт на стоки и продукти за промоциите;
- Общите разходи на бенефициента за персонал и режийни (както е посочено в насоките на Комисията);
- Невъзстановим Данък добавена стойност (ДДС).

Недопустими разходи:

- Заделени средства за бъдещи загуби или дългове;
- Такси и разходите в публичния транспорт, покрити от дневните;
- Банкови такси, банкови лихви и застраховки;
- Загуби при обмяна на валута;
- Разходи, които не попадат в обхвата на проекта;
- Създаване и развитие на търговска марка;
- В случай на ново заявление от същия бенефициент или в случай на подновяване на проекта, тържавата-членка трябва да провери, че предложените разходи (като разходи за създаване на уеб сайтове, телевизия / радио клипове, аудио-визуални материали, пазарни проучвания и др.) вече не са били включени в първото заявление;
- Данък добавена стойност (ДДС), освен в случаите, когато е позволено.

ДДС не е допустим разход за финансиране от Европейския фонд за гарантиране на земеделието, с изключение на невъзстановим ДДС, когато той действително и окончателно е поет от бенефициент, различен от данъчно незаплатени лица, посочени в член 13 (1), първа алинея от Директива 2006/112 ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 г. относно общата система на данъка върху добавената стойност.

Тази мярка е допустима за максимален период от 3 години за бенефициентите за даден пазар за определена програма. При необходимост подпомагането може да бъде подновено еднократно за период, не по-дълъг от 2 години.

Несъвместимост с друга помощ:

Недопустимо е финансирането на проекти, получили финансиране съгласно Регламент (ЕО) № 3 от 2008 г. и Регламент (ЕО) № 1305 от 2013 г.

За да се избегне риска от двойно финансиране, бенефициенти, получили финансова помощ през първия програмнен период, могат да получат финансиране за дейности с обхват, различен от предходно финансиране.

Допустими кандидати:

- частни дружества;
- професионални организации: организации на производители на лозаро-винарски продукти, признати в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 на Съвета (Регламент (ЕС) № 1308/2013);
- междупрофесионални организации по смисъла на Закона за виното и спиртните напитки;
- държавни органи и институции, чиято дейност е свързана с насърчаване на бизнеса.

Следва да се даде предпочитание на:

- микро-, малки и средни предприятия;
- нови кандидати, които не са получавали помощ по тази схема в миналото;
- кандидати, целящи популяризиране в нова трета държава, за която не са получили помощ по тази схема в миналото.

Мониторинг за изпълнението на мярката:

Контролът на изпълнението на договорените промоционалните проекти се извършва от ДФЗ.

На проверка на място подлежат всички бенефициенти и организации изпълнители във връзка с изпълнението на дейностите по промоционалния проект. Проверките на място ще се извършват от ДФЗ. Подборът за избор за проверка на място на организациите изпълнители се извършва от ДФЗ на годишна база, като се обхващат 100 % от тях по отношение на документален и счетоводен контрол. Подборът за избор на бенефициенти за проверка се извършва от ДФЗ на случаен принцип, като се спазват принципите, заложи в чл. 79 от Регламент (ЕО) № 555/2008г.

Цели в количествено измерение:

1. Подобряване на конкурентоспособността на вината, произведени на територията на Европейския съюз чрез увеличаване на интереса към производството на вина със защитени наименования на произход, вина със защитени географски указания, сортови вина без ЗНП/ЗГУ, произведени на територията на Европейския съюз:

- Годишно 10 % увеличение на производството на вина със ЗНП/ЗГУ и сортови вина без ЗНП/ЗГУ;
- За периода 2009-2012 г. България отчита намаляване на интереса към производството на вина със ЗНП/ЗГУ и сортови вина без ЗНП/ЗГУ с около 50 % от началото на периода (виж приложената таблица).

Продукт	Произведени количества (в hl)			
	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Вино със ЗНП	45 250	30 480	23 911	22 451
Вино със ЗГУ	424 722	383 959	422 655	381 569
Сортови вина без ЗНП/ЗГУ	224 508	327 212	176 282	195 538

2. Увеличаване на износа към трети страни:

- Осигуряване на ръст от 2 %, или износ над 40 000 hl над основните количества за периода между 2013 – 2018 г.

Години	Износ към трети страни (в hl)				ОБЩО
	януари - март	април - юни	юли - септември	октомври - декември	
2010	54 224	81 781	79 164	58 974	274 143
2011	66 157	48 125	53 772	114 825	282 859
2012	51 550	64 309	58 750	197 931	372 540

3. Договориране на минимум 10 проекта по мярката, което ще осигури подкрепа на над 50 % от българските производителите на вина със ЗНП, вина със ЗГУ, сортови вина без ЗНП/ЗГУ.

Цели на мярката са предоставяне на информация на потребителите в целевите страни за предметва на европейските вина със ЗНП/ЗГУ и сортови вина без ЗНП/ЗГУ; укрепване на имиджа на вината със ЗНП/ЗГУ и сортови вина без ЗНП/ЗГУ, засилване на търсенето на европейски вина със ЗНП/ЗГУ и сортови вина без ЗНП/ЗГУ.

Държавна помощ:

Делът на националното съфинансиране по мярката не надвишава 30 % от разходите, които отговарят на условията за финансиране. Кандидатите участват във финансирането на предложените програми с не по-малко от 20 % от действителните разходи.

Не подлежат на национално съфинансиране проекти, насочени към популяризирането на търговски марки, съобразено с разпоредбите на Регламент (ЕО) № 3 от 2008 г. В тези случаи кандидатите участват във финансирането на предложените програми с не по-малко от 50 % от действителните разходи.

в) реструктуриране и конверсия на лозя в съответствие с член 103р

Введено в програмата за подпомагане: да, ако да:

Описание на предлаганите мерки:

1. Допустими за подпомагане дейности:

1.1. Конверсия на сортовия състав на насаждението със сортове, класифицирани за съответните лозарски райони на страната чрез:

- 1.1.1. презасаждане без промяна на местонахождението на лозята;
- 1.1.2. присаждане.

1.2. Реструктуриране на лозята чрез:

- 1.2.1. презасаждане с промяна на местонахождението на лозята;
- 1.2.2. засаждане с права от Националния резерв.

1.3. Подобряване на техниките за управление на лозята чрез:

- 1.3.1. смяна на формировката със или без смяна на подпорната конструкция;
- 1.3.2. изграждане на подпорна конструкция на съществуващи лозови насаждения, включително новосъздадени;

1.3.3. смяна на подпорна конструкция на съществуващи лозови насаждения;

1.3.4. изграждане на съоръжения за борба с ерозията в следните форми:

- изграждане на противоерозионна агротехника (оттоко-задържачи или оттоко-отвеждащи бразди и/или колектори, затревени или не);
- изграждане на подземни колектори за дренаж (отводняване);
- изграждане на шахти и канали за отводняване (изграждане, почистване и оформяне на изкопи за траншеи за дренажните тръби, полагане на дренажни тръби);
- изграждане или реконструкция на тераси.

1.3.5. Изграждане на хидромелноративни съоръжения - системи за капково напояване.

Дейностите по т. 1.1, т. 1.2 и т.1.3 се подпомагат само и единствено по Националната програма и не са допустими за подпомагане по Програмата за развитие на селските райони (ПРСР). В националното законодателство, уреждащо прилагане на ПРСР за периода 2014-2020 г., са включени изрични разпоредби относно изключването от подпомагане по ПРСР на дейности по реструктуриране и конверсия на винени лозя.

„Смяна на формировката“ е дейност, с която се сменя формата на съществуващото лозово насаждение чрез извършване на подходящи резитби, за да се постигне по-високо качество на гроздето.

Посочените агротехнически дейности (практики) включват разходите за материали, труд и транспорт.

Засаждането с права от Националния резерв няма да доведе до увеличаване на производствения потенциал на Република България.

Подпомагани операции:

За всяка една от дейностите се подпомагат следните практики:

1. Конверсия на сортовия състав на насаждението със сортове, класифицирани за съответните лозарски райони на страната чрез:

1.1. презасаждане без промяна на местонахождението на лозята – практики изкореняване, засаждане, изграждане на подпорна конструкция;

1.2. присаждане – практики присаждане, грижи за присадените лози.

2. Реструктуриране на лозята чрез:

2.1. презасаждане с промяна на местонахождението на лозята - практики изкореняване, засаждане, изграждане на подпорна конструкция;

2.2. засаждане с права от Националния резерв - практики засаждане, изграждане на подпорна конструкция.

В случаите, когато изкореняването е извършено вече и е предоставено право на презасаждане по смисъла на Регламент (ЕО) № 1308/2013 на Съвета и Регламент (ЕО) № 555/2008 на Комисията, изкореняването не се подпомага. Финансова помощ се изплаща само за засаждане и изграждане на подпорна конструкция.

3. Подобряване на техниките за управление на лозята чрез:

3.1. Смяна на формировката с или без смяна на подпорната конструкция – практики резитби и изграждане на новата подпорна конструкция;

3.2. Изграждане на подпорна конструкция на съществуващи лозови насаждения, включително новосъздадени – самата дейност е конкретна практика;

3.3. Смяна на подпорна конструкция на съществуващи лозови насаждения – практики – смяна на съществуваща с нова подпорна конструкция;

3.4. Изграждане на съоръжения за борба с ерозията в следните форми:

- Изграждане на противоерозионна агротехника (оттоко-задържачи или оттоко-отвеждащи бразди и/или колектори, затревени или не) - самата дейност е конкретна практика;
- Изграждане на подземни колектори за дренаж (отводняване) - самата дейност е конкретна практика;

- Изграждане на шахти и канали за отводняване (изграждане, почистване и оформяне на изкопи за траншеи за дренажните гръби, полагане на дренажни гръби) - самата дейност е конкретна практика;
- Изграждане или реконструкция на тераси - самата дейност е конкретна практика и е възможно да включва работа (механизирана или ръчна), разходи за закупуване на материали и транспорт.

3.5. Изграждане на хидромелиоративни съоръжения - системи за капково напояване - самата дейност е конкретна практика и е възможно да включва разходи за закупуване на помпена станция (генератор, буферен съд, автоматизация), оборудване (гръби, маркучи, скоби, кранове, клапани и др.), работа по инсталиране на системата, материали. Финансовата помощ се определя на база разстояние между редовете на лозовите насаждения (до 1.8 м, до 2.0 м, до 2.5 м, до и над 3.0 м).

2. Обезщетение на производителите за загубата на доход в една от следните форми:

2.1. Разрешение за едновременно отглеждане на стари и нови лозови насаждения за определен период от време (право на отложено изкореняване), който не надвишава три години, до края на преходния режим за правата за засаждане;

2.2. Парично обезщетение – предназначено да компенсират загубата на приходи в периода до встъпване в плододоване на новосъздадените лозови насаждения за определен период от време, който не надвишава две години, с цел полагане на грижи за същите и опазване на околната среда.

Паричното обезщетение за загуба на доход ще се изчислява на база среден годишен добив на хектар за период от две години преди получаване на право на презасаждане, умножено по изкоренената площ и умножено по определена със заповед на министъра на земеделието и храните цена за килограм грозде.

Парично обезщетение за загуба на доход се предоставя на бенефициенти при изкореняване на съществуващи плододаващи лозови насаждения и издаден акт за презасаждане в съответствие с националното законодателство. За създаване на лозови насаждения с права от Националния резерв не се предоставя парично обезщетение за загуба на доход.

Общ пример:

$$\text{ПОЗД} = (\text{СГД}_{n-2} + \text{СГД}_{n-1}) \times \text{РЗП} \times \text{ЦКГ}$$

където:

ПОЗД е паричното обезщетение за загуба на доход;

СГД(n-2) – средният годишен добив на хектар за втората година преди получаване на право на презасаждане;

СГД(n-1) – средният годишен добив на хектар за първата година преди получаване на право на презасаждане;

РЗП - реално засадена площ (определя се съгласно площта, върху която е създадено новото лозово насаждение);

ЦКГ – цената на килограм грозде.

СГД се изчислява от Изпълнителната агенция по лозата и виното по данни от податените от съответния гроздопроизводител декларации за реколта от грозде в съответствие с чл. 8 от Регламент (ЕО) № 436/2009 на Комисията.

3. Специфични изисквания:

Допустимите мерки, свързани с реструктурирането и конверсията на вишени дози се по-помагат само по Националната програма за подпомагане на лозяро-винарския сектор на Република България.

Максималният срок на изпълнение на дейностите е до края на втората винарска година, следваща годината на сключване на договора за предоставяне на финансова помощ, сключен между одобрения кандидат и Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ), която е компетентният орган за Република България.

4. Допустими кандидати:

Производители на вишено грозде (гроздопроизводители), вписани в лозярския регистър.

5. Недопустими за подпомагане дейности:

5.1. презасаждане на лозярски парцел със същия вишен сорт и същите разстояния на засаждане, представляващо обичайно обновление на лозята, които са приключили естествения си жизнен цикъл;

5.2. защита от щети, нанесени от диви животни чрез изграждане на огради или с активна защита, включваща човешки звуци;

5.3. защита от щети, нанесени от птици чрез покриване на лозяните насаждения с предпазни мрежи, закупуване на машини за плашане на птици или с активна защита, включваща човешки звуци;

5.4. защита от градушка чрез покриване на лозяните насаждения с предпазни мрежи;

5.5. изграждане на преградни стени срещу вятър;

5.6. изграждане на пътека в рамките на лозяното насаждение или водещи до него;

5.7. подмладяване на лозяните насаждения и попълване на празни места от пропаднали растения с нов посадъчен материал (подсаждане);

5.8. смяна на формировката от един вид в същия в зависимост от височината на стъблото - нискостъблени, средностъблени и високостъблени.

5.9. смяна на формировката на лозята по-млади от 5 години, считано от годината, следваща годината на засаждане и/или на лозята с напълно формирани кордонови, рамена и плодни звена

5.10. реструктуриране и конверсия на вишени дози, които не отговарят на определението за добро агротехническо състояние

Финансова помощ:

Максималният размер на финансовата помощ е до 75 % от стойността на действителните разходи за изпълнение на всяка конкретно определена дейност на база определени пределни цени.

В националното законодателство се определя максимален размер на разходите по проект, подален от един кандидат в рамките на един прием.

Утвърдени са правила за точния обхват и размери на предоставяната помощ, включваща плашане на фиксирани суми, максимални нива за помощта на хектар и корекции на база обективни критерии. Въз основа на утвърдените правила са формирани пределни цени на хектар за дейностите по мярката „Реструктуриране и конверсия на вишени лозя“. При формиране на пределните цени българските власти са направили проучване чрез запитване до производители и компетентни държавни агенции и институти, които изготвиха анализи за ценовото равнище на отделните дейности по мярката.

Финансовата помощ се изплаща след изпълнение на инвестицията и или авансово.

След приключване на дейностите и предоставяне на разходо-оправдателни документи (фактури) се извършват документални проверки и проверки на място, с които се гарантира, че извършените дейности по инвестицията отговарят на разходите, направени за тях и няма да бъде допусната свързкакомпенсация на бенефициента при изплащане на финансова помощ до 75 % от действително направените разходи.

При предоставяне на фактури на стойност по-ниска от договорената, на бенефициента се изплаща финансова помощ в размер на процент от действително извършените разходи, но не повече от 75 %. При предоставяне на фактури на стойност надхвърляща договорената, на бенефициента се изплаща финансова помощ в размер на сумата по договора. Преразходът остава за негова сметка. Авансовите плащания са в размер до 80 % от договорената финансова помощ. Разликата се изплаща след изпълнение на инвестицията и извършване на документални проверки и проверки на място.

Процедура:

Процедурите, които ще предприемат българските власти, ще бъдат съгласно Регламент (ЕО) № 1308/2013 на Съвета и Регламент (ЕО) № 555/2008 на Комисията и в съответствие с насоките за прилагането на Националните програми за подпомагане в лозаро-винарския сектор на Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“.

Кандидатите за подпомагане по мярката ще подават заявления в Изпълнителна агенция по лозата и виното (ИАЛВ) за предоставяне на право на участие по мярката. ИАЛВ извършва документални и проверки на място на лозовите насаждения и площи, предмет на подпомагане по мярката.

След предоставяне на право на участие по мярката от ИАЛВ, кандидатите ще подават заявление за подпомагане в Държавен фонд „Земеделие“, като финансирането на одобрените кандидати ще се осъществява по силата на договор между одобрения кандидат и Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ), който е компетентният орган за Република България.

След приключване на приема на заявленията ДФЗ извършва административна проверка на документите, след което се извършва финансова оценка на инвестиционния проект, въз основа на определените пределни цени за дейностите по мярката.

Постъпилите заявления за подпомагане се оценяват със съответен брой точки, съгласно критериите за оценки и по ред които са разписани в националното законодателство.

Контрол:

Контролът на изпълнението на договорените проекти по мярката се извършва от ДФЗ.

Цели в количествено измерение:

До момента на стартиране на Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2014-2018г. по мярката са реструктурирани 1 820 ha за които е предоставена финансова помощ в размер на 22 916 457 €. По дейностите за подобряване на техниките за управление на лозята са подпомогнати 5 574 ha за които е предоставена финансова помощ в размер на 20 574 108 €. Общо по мярката са подпомогнати 7 394 ha със средно 5 882 €/ha.

Възрастовата структура на лозята в България към момента на стартиране на Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2014-2018г. е:

Възрастова структура	Площи (ha)	% от общата площ
До 3 години	1 378,0864	2,28
От 4 до 10 години	10 604,9483	17,58
От 11 до 20 години	3 175,5511	5,26
От 21 до 30 години	3 921,9503	6,50
Над 31 години	41 247,4639	68,37

Въз основа на данните от изминалия период се очаква, че в периода 2014 - 2018 г. подпомагането по мярката ще допринесе за повишаване на конкурентоспособността на производителите на винено грозде чрез Реструктуриране и конверсия на лозови насаждения на обща площ от 3 500 ha, от които:

Дейности	Площи (ha)
презасаждане след изкореняване	500
презасаждане без изкореняване	1 367
засаждане с права от националния резерв	1 633
ОБЩО	3 500

По дейностите за подобряване на техниките за управление на лозята ще бъдат подпомогнати над 5 500 ha:

Дейности	Площи (ha)
Смяна на формировката със смяна на подпорната конструкция	15
Изграждане на подпорна конструкция на съществуващи лозови насаждения, включително новосъздадени	50
Смяна на подпорна конструкция на съществуващи лозови насаждения	620
Изграждане на противоерозионна агротехника (оттоко-задържащи или оттоко-отвеждащи бразди и или колектори, затревени или не)	100
Изграждане на подземни колектори за дренаж (отводняване)	
Изграждане на шахти и канали за отводняване (изграждане, почистване и оформяне на изкопи за траншеи за дренажните тръби, полагане на дренажни тръби)	
Изграждане или реконструкция на тераси	4 715
Изграждане на хидромелиоративни съоръжения - системи за капково напояване	
ОБЩО	5 500

Поставените цели трябва да допринесат и за приспособяване на производството на винено грозде към търсенето на пазара, да повишат доходите на производителите, да запазят от обезлюдяване селските райони. Създаването на млади лозови насаждения ще допринесе за повишаване на интереса към производството на вина със защитено наименование на произход (ЗНП), вина със защитено географско указание и био-вино, като очакванията ни към края на периода производството на вина със ЗНП/ЗГУ да се повишат от 31 % до 50 % от общото производство на вино за България. Очакванията ни за производството на био-вина към края на периода е повишаване на производството им от 0.4 % от общото производство на вино за България към настоящия момент до минимум 2 %.

а) събиране на реколтата на зелено в съответствие с член 103с

Введено в програмата за подпомагане: да, ако да:

Описание на предлаганите мерки:

1. Допустими за подпомагане дейности:

Резилба на зелено чрез пълно отстраняване на зелени, все още неузрели гроздове.

2. Обезщетение на производителите

Парично обезщетение с фиксиран размер на хектар, което не надхвърля 50 % от сумата на преките разходи за отстраняване на гроздовете и от загубата на приходи, произтичаща от прилагането на мярката.

3. Специфични изисквания:

Добро агротехническо състояние на лозовите насаждения по смисъла на Закона за виното и спиртните напитки.

4. Допустими кандидати:

Производителите на винено грозде (гроздопроизводители), вписани в лозарския регистър.

5. Недопустимост:

5.1. Резитба на зелено не се прилага за един и същи лозарски парцел през две последователни години;

5.2. В случай на пълно или частично увреждане на насажденията преди резитбата на зелено вследствие на природно бедствие като слана, градушка, вледяване, мъжд или суша, които унищожават над 30 % от средногодишната продукция на даден гроздопроизводител за предшестващия тригодишен период.

Цели на въвеждането на мярката:

Една от основните държавни политики в лозаро-винарския сектор в България е повишаване на конкурентоспособността на производителите на винено грозде, възстановяване на равновесието между търсенето и предлагането на пазара на вино, предотвратяване на пазарните кризи.

За периода 2009 - 2012 г. България отчита намаляване на интереса към производството на вина със ЗНП с около 50 % от началото на периода – от 45 хил. хл. до 22 хил. хл. Производството на вина със ЗГУ е относително стабилно, средно годишно за периода са произвеждани по около 403 хил. хл. През 2010 г. се наблюдава най-високото производство на сортови вина 327 хил. хл., което за 2012 г. е около 60 % от тази стойност.

Стойността на качествените вина, продавани в периода 2008 - 2009 г. по около 30 лв. бутилката, сега е намалена до 50%, при някои достига дори стойност до една трета от първоначалната цена. По-малко е намалението в средния сегмент вина – при стойност около 8-10 лв. бутилката, сега са поевтинели с 1 до 3 лв.

Една немалка част от гроздопроизводителите са насочили своето производство основно към получаване на винено грозде за производство на вина със ЗНП, за което съгласно националното законодателство и утвърдените спецификации се извършват специфични агротехнически мероприятия, които осъществяват продукцията.

Прилагането на мярката ще подпомогне повишаването на конкурентоспособността на производителите на винено грозде и насърчаване възприемането на отговорен подход към кризисните ситуации чрез приспособяване на производството им към търсенето на пазара.

Контрол:

Българските власти ще утвърдят правила за точния обхват и размери на предоставяната помощ, включваща плащане на фиксирани суми, максимални нива за помощта на хектар и корекции на база обективни критерии. Въз основа на утвърдените правила ще се формират пределни цени на хектар в зависимост от броя на лозите. При формирането на пределните цени бъде направено проучване чрез запитване до производители и компетентни държавни агенции и институти, които да изготвят анализи за възможностите за подпомагане по мярката.

Кандидатите за подпомагане по мярката ще подават заявления в Изпълнителна агенция по лозата и виното (ИАЛВ) за предоставяне на право на участие по мярката. ИАЛВ извършва документални и проверки на място на лозовите насаждения и площи, предмет на подпомагане по мярката.

След предоставяне на право на участие по мярката от ИАЛВ, кандидатите ще подават заявление за подпомагане в ДФ „Земеделие“, като финансирането на одобрените кандидати ще се осъществява по силата на договор между одобрения кандидат и Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ), който е компетентният орган за Република България.

След приключване на дейностите и предоставяне на разходо-оправдателни документи (фактури) ще се извършват документални проверки и проверки на място, с които да се гарантира, че няма да бъде допусната свръхкомпенсация на бенефициента.

Контролът на изпълнението на мярката се извършва от НАЛВ и от ДФЗ. Проверките на място ще се извършват от НАЛВ и ДФЗ на всички кандидати за подпомагане.

Цели в количествено измерение:

С прилагането на тази мярка се цели:

- насърчаване на всички форми на производствена организация за обезпечаване на продажбите на реколтата – в случай че производителят не е договорил изкупуването на реколтата, може да се възползва от подпомагането на мярката с цел да финансира извършването на всички необходими агротехнически мероприятия по лозовите насаждения. Очаквано прилагане на мярката за около 1200 ha.

а) взаимностопогателни фондове в съответствие с член 103т

Введено в програмата за подпомагане: не

в) застраховане на реколтата в съответствие с член 103у

Введено в програмата за подпомагане: не

ж) инвестиции в предприятия в съответствие с член 103ф

Введено в програмата за подпомагане: не.

з) оестилзация на вторични продукти в съответствие с член 103х

Введено в програмата за подпомагане: не

Б. Резултати от проведени консултации.

За периода 2009 - 2012 г. България отчита намаляване на интереса към производството на вина със ЗНП с около 50 % от началото на периода – от 45 хил. хл. до 22 хил. хл. Производството на вина със ЗГУ е относително стабилно, средно годишно за периода са произвеждани по около 403 хил. хл. През 2010 г. се наблюдава най-високото производство на сортови вина 327 хил. хл., което за 2012 г. е около 60 % от тази стойност.

Съхранявани количества вино по години, декларирани от винопроизводителите

Продукт	Стокови запаси към 31 юли (hl)		
	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Вино със ЗНП	108 611	59 441	60 381
Вино със ЗГУ	537 758	509 906	379 010
Сортови вина без ЗНП/ЗГУ	107 202	104 510	56 495
Вина без ЗНП/ЗГУ	568 451	360 809	200 272
Други вина	43 981	36 789	24 494
Общо вина и мът	1 386 729	1 083 231	726 802
Пенливи	1 654	1 598	0

Стойността на качествените вина, продавани в периода 2008 - 2009 г. по около 30 лв. бутилката, сега е намалена до 50%, при някои достига дори стойност до една трета от първоначалната цена. По-малко е намалението в средния сегмент вина – при стойност около 8-10 лв. бутилката, сега са повечинели с 1 до 3 лв.

България е традиционен производител на грозде и вино и разполага с добри природно-климатични условия за развитие на лозарството - наличие на потенциал от местни и интродуцирани сортове и обособени лозаро-винарски области и райони.

Партньорството между правителството и частния сектор е основен инструмент, с който да се мобилизират обществените усилия за ускоряване на развитието на страната и за постигане на националните цели. Ефективната реализация на визията в Националната стратегия за развитие на лозарството и винарството в Република България 2005 – 2025 г. определя три условни периода, през които акцент ще бъде изпълнението на мерките от съответното направление за действия:

Първи етап – 2005-2010 г. – изграждане на съвременна структура на сектора;

Втори етап – 2011-2018 г. – експанзия на лозаро-винарския сектор;

Трети етап – 2019-2025 г. – утвърждаване на автентичен образ на българското вино на националния и международния пазар.

Ивестирането на средства за разработването и реализацията на български вина има смисъл само тогава, когато може да се очаква възвръщане на инвестициите. Възвръщането на инвестициите, от своя страна е възможно след изграждането на един по-добър имидж на българското вино и от там постигането на по-високи продажни цени. Успешното реализиране на тази инвестиция е възможно да се осъществи ако усилията се съсредоточат в насърчаването на производството и промоцията на качествени вина произведени в България.

Програмата е разработена от представители на държавната администрация, междупрофесионални организации на производителите, преработвателите и търговците на лозаро-винарски продукти и представители на гроздо- и винопроизводители.

В. Оценка, показваща очакваното техническо, икономическо, екологично и социално въздействие.

С включване на мерките „Преструктуриране и конверсия на вишени лозя“ и „Популяризиране на пазарите на в трети държави“ и „Събиране на реколтата на зелено“ ще се повиши конкурентоспособността на вината, произведени на територията на Европейския съюз:

- Чрез мярката „Популяризиране на пазарите на в трети държави“ ще се подобри имиджът на произведените в Европейския съюз вина извън обхвата на вътрешния пазар, ще се увеличи износът на продуктите чрез завоюване на нови пазари. Провеждането на промоционални дейности в трети страни ще продължи вече започнатото от фирми и браншови организации за увеличаване на представителността на българските вина, ще предостави на производители и търговци възможността да се използват нови пазари или ще се възстанови присъствието на познати пазари. Подкрепата ще бъде насочена към засилване на търговията с възможности за износ на вина с гарантирано качество, като по този начин ще се постигне повишаване на средната цена на вътрешния износ. Увеличеното ниво на обществена подкрепа за организации в лозаро-винарския сектор и държавните органи, допринася положително за постигането на тези цели.

- С мярката „Преструктуриране и конверсия на винени лозя“ ще се заменят по-ниско качествени винени сортове лозя с по-конкурентни винени сортове и ще се въведат нови по-съвременни техники на управление на лозята. Всеки производител сам ще избира подходящата мярка за преструктуриране и по този начин ще се грижи за оптимално адаптиране на производството към пазарните условия. Преструктурирането на винените лозя остава като важна стъпка към по-нататъшни подобрения на производствения потенциал, като по този начин се постига повишаване на средното качество на суровини и подобряване на конкурентоспособността на производителите. От друга страна, прилагането на мярката допринася за създаване на работни места, които дори и чрез временната заетост допринасят за укрепване на социалната структура. Поддържането на лозя, насочени към производството на качествени вина и био-вина, също така ще осигури насърчаване на устойчивостта на околната среда в районите за производство.

- Мярката „Събиране на реколтата на зелено“ ще даде алтернатива на гроздопроизводителите срещу фалит при невъзможност за договориране на продажбите на реколтата им, по отношение на компенсирането на загубите им. Предоставянето на подкрепа позволява минимизиране на разходите на гроздопроизводителите и едновременно осигурява известна стабилност в икономическата им ефективност, което се отразява по-позитивно в социален контекст и допринася за устойчивостта на лозаро-винарския сектор.

Включване на послания за екологичната устойчивост на производството на вино в България може да увеличи нивото на потребителска информация и засилване на прилагането на по-шадящи околната среда практики от страна на производителите. Изпълнението на мерките от програмата ще окаже благоприятно въздействието върху околната среда, като бъде насърчавано използването на екологични практики, гарантиращи използването на по-малко пестициди, добро опазване на почвата, защита от замърсяване, опазване на биоразнообразието и ландшафта.

Г. График за въвеждането на мерките.

Изпълнението на програмата се гарантира с определяне на оптимални срокове за изменение на националното законодателство и изготвяне на всички необходими документи, както следва:

В срока до 01 декември 2013 г. бяха проведени консултации от правно-технически характер. От 04.04.2014 г. е в сила Наредба за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2014-2018г. Утвърдени са правилата за точния обхват и размери на предоставяната помощ, включваща плащане на фиксирани суми, максимални нива за помощта за конкретна дейност и корекции на база обективни критерии.

Конкретните срокове за прием на заявления са посочени в Наредбата, и са съобразени с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейската комисия и на Съвета и Регламент (ЕО) № 555/2008 на Комисията и в съответствие с Насоките за прилагане на националните програми за подпомагане на лозаро-винарския сектор.

Д. Обща таблица за финансиране, подадена във формата от приложение II.

Е. Критерии и количествени показатели, които да се използват за мониторинг и оценка.

1. По отношение на Мярка „Популяризиране на пазарите на в трети държави“:

Критерии:	Количествен показател:
<ul style="list-style-type: none"> - Наличие на информиран интерес в търговци, дистрибутори и потребители от трети страни за винопроизводството в България, произхода и качествата на българските вина. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ръст на износа от 2 %, или износ над 40 000 hl над основните количества за периода между 2014 – 2018 г.
<ul style="list-style-type: none"> - Увеличаване на производството на вина със защитено наименование на произход и био-вината, произведени на територията на България, експортния дял и разширяване на пазарите в трети страни. 	<ul style="list-style-type: none"> - Увеличение на производството на вина със ЗНП, както и на био-вино в хл.
<ul style="list-style-type: none"> - Наличие на положителен отзив в специализирани и други медии, относно границите, регионите, историята и потенциала на европейското винопроизводство и вината със защитено наименование на произход, защитено географско указание и сортови вина, произведени на територията на Европейския съюз. 	<ul style="list-style-type: none"> - Брой статии, интервюта, репортажи в международни медии.

2. По отношение на Мярка „Преструктуриране и конверсия на винени лозя“:

Критерии:	Количествен показател:
<ul style="list-style-type: none"> - Подобряването на състоянието на лозовите насаждения: 	<ul style="list-style-type: none"> - броят на хектарите, засегнати от подобряване на техниките за управление на лозята;
<ul style="list-style-type: none"> - Преориентиране на лозарските стопанства към производство на пазарно предпочитани сортове: 	<ul style="list-style-type: none"> - броят на хектарите, преструктурирани с нови сортове;
<ul style="list-style-type: none"> - Ориентиране на производството към вина със защитено наименование на произход и вина със защитено географско указание: 	<ul style="list-style-type: none"> - Делът на вината със ЗНП/ЗГУ в рамките на общото производство на вино;
<ul style="list-style-type: none"> - Избор на по-благоприятно местонахождение на насажденията. 	<ul style="list-style-type: none"> - броят на хектарите, засегнати от преместването.

2. По отношение на Мярка "Събиране на реколтата на зелено":

Критерии:	Количествен показател:
- Отговорен подход към кризисните ситуации;	- броят на хектарите, засегнати от прилагането на мярката
- Възстановяване на баланса на пазара	- Намаляване на стоковите запаси в хектолитри

Предприети стъпки за гарантиране на подходящото и ефективно изпълнение на програмите.

1. Осигуряване на възможност за обсъждане на програмата във всеки един от етапите на нейното прилагане с представители на бранша.

Срок – постоянен.

2. Разпространяване на информация чрез интернет страниците на Министерство на земеделието и храните, Изпълнителна агенция по лозата и виното, Държавен фонд „Земеделие“ относно изпълнението на Програмата.

Срок – постоянен.

3. Публикуване на Програмата на сайтовете на Министерство на земеделието и храните, ДФ „Земеделие“, Изпълнителна агенция по лозата и виното и Национална лозаро-винарска камара.

Срок – след окончателното одобрение на програмата за 2014-2018 финансови години.

4. Публикуване на програмата или части от нея в специализирани издания – списание „Лозарство и Винарство“ и др.

Срок – постоянен.

5. Съобщения до медиите относно прилагането на програмата, сроковете и възможностите за кандидатстване.

Срок – постоянен.

Ж. Посочване на компетентните органи и органите, отговорни за изпълнение на програмата.

1. Министерство на земеделието и храните.

2. Изпълнителна агенция по лозата и виното.

3. Държавен фонд „Земеделие“.

Забавени плащания на бенефициентите:

Крайният срок за плащане на бенефициентите за многогодишните мерки е не повече от 3 (три) календарни години или 36 (тридесет и шест) месеца от датата на подаване на заявлението за подпомагане

Сайт е Националното законодателство в лозаро-винарския сектор:

<http://www.eavw.com/>

<http://www.dfz.bg/>